

25.10.2023

Mee nuoren kotiin siitä!

- eli mitä etsivässä nuorisotyössä
on opittu nuoren kodista
työympäristönä

Miikka Piironen
Kohdennetun nuorisotyön osaamiskeskus

PIAN LUVASSA...

- **Perusta: mikä etsivä nuorisotyö?**
- **Konehuone: mitä etsivässä tapahtuu?**
- **Nuoren koti työympäristönä – miksi?**
  - 1. Koti lähentää!**
  - 2. Koti puhuu!**
  - 3. Koti kantaa!**
- **Miten toimia etsivänä nuoren kodissa?**

Miikka Piironen

- **Työ:** asiantuntija Intossa ja kohdennetun nuorisotyön (= etsivä nuorisotyö & nuorten työpajat) osaamiskeskuksessa
- **Taustaa:** valtiotieteiden opinnot & töitä valvojana – siivoojana – vanhusten ja invalidien henkilökohtaisena avustajana – projekteissa yliopistolla & Helsingin kaupungilla kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla...
→ merkittävin kokemus etsivänä nuorisotyöntekijänä Stadin etsivien tiimissä
- **Nyt työpöydällä:** etsivän nuorisotyön ja nuorten työpajojen toiminnan kehittäminen & sidosryhmäyhteistyö

(Vapaasti ladattavissa:
[https://www.intory.fi/materiaalipan
kki/etsivan-nuorisotyon-kasikirja/](https://www.intory.fi/materiaalipan
kki/etsivan-nuorisotyon-kasikirja/))

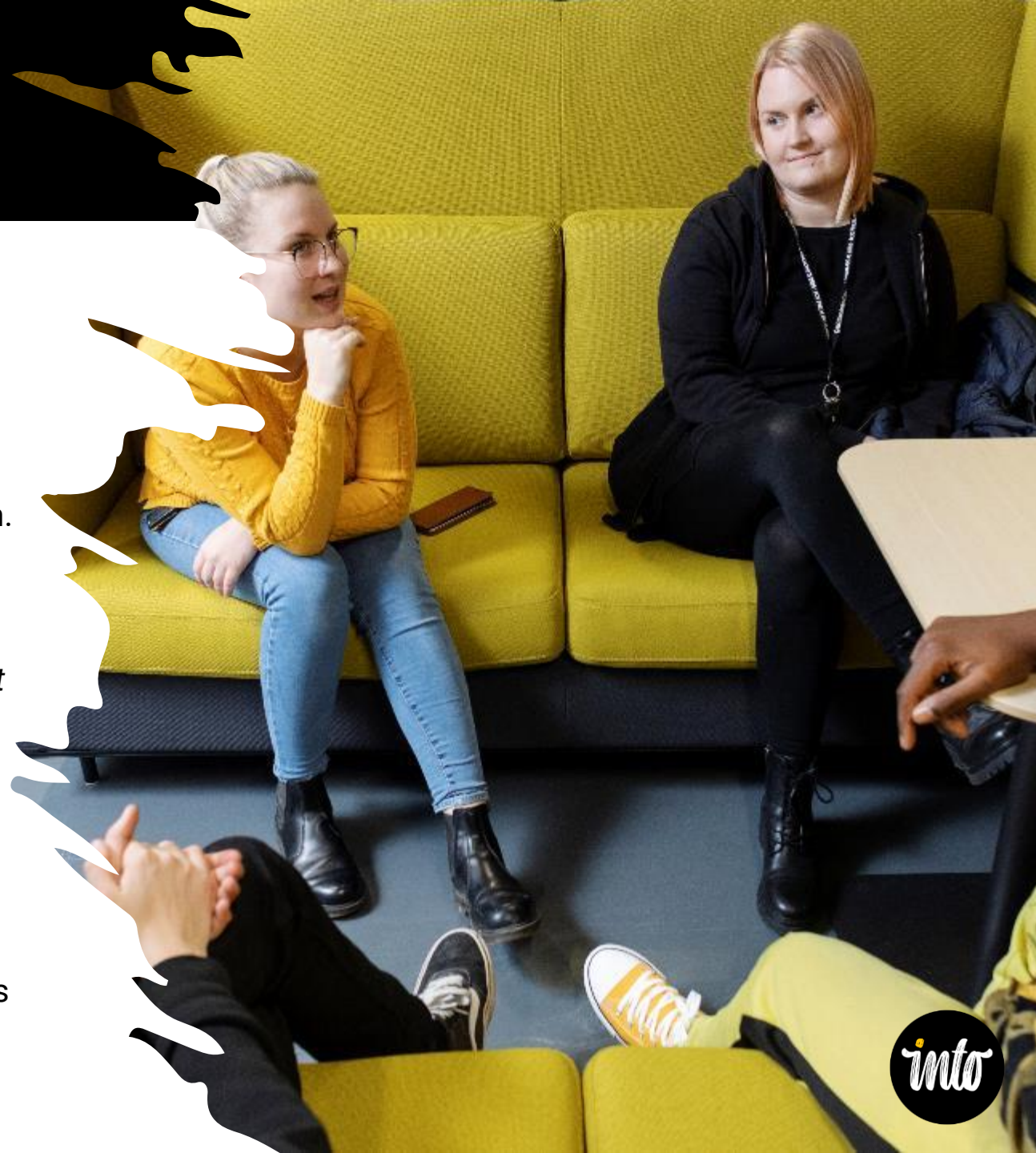
Into – etsivä nuorisotyö ja työpajatoiminta ry

Kaikilla on oikeus osallisuuteen ja hyvään arkeen

- Etsivä nuorisotyö ja työpajat tarjoavat jokaiselle mahdollisuuden omannäköiseen elämään.
- Into auttaa etsivässä nuorisotyössä ja työpajoilla työskenteleviä kohtaamisen ammattilaisia innostumaan ja innostamaan työssään.
  - *Koulutukset – kansallinen koordinaatio, verkostot ja valtakunnallinen sidosryhmäyhteistyö – kehittäminen, laatutyö ja julkaisut – tapahtumat ja tilaisuudet – viestintä, näkyvyys ja tiedottaminen – kyselyt, lausunnot, muut kannanotot*

Jokainen innostuu jostakin!

- Edustamme yli 270 työpajaa ja lähes 600 etsivää nuorisotyöntekijää Suomessa sekä koordinoimme **kohdennetun nuorisotyön osaamiskeskusta** (2020-2023).
- Etsivässä nuorisotyössä ja työpajoilla työskentelee kaikkiaan lähes **2 500 ammattilaista**
- **Toimintoihin osallistuu vuosittain yli 43 000 nuorta ja aikuista.**

PERUSTA

Mikä etsivä nuorisotyö?

YHTEYS ETSIVÄÄN NUORISOTYÖHÖN

Kohderyhmästä

- kaksinaisuus, jonka kanssa tasapainoillaan aina paikallisin, kuntakohtaisin ratkaisuin:

• Universaalius

Nuorisotyötä kaikille kunnan 15-28 -vuotiaille nuorille – riippumatta siitä, mikä kysymys / ongelmallinen tilanne heillä kulloinkin on.

• Kohdennus erityisiin elämäntilanteisiin ("NEET-tilanteet")

Käytännössä etsivää nuorisotyötä usein kohdennetaan ennen kaikkea ulkopuolisuusriskissä oleville - nuorille, jotka eivät ole koulutuksessa, työssä tai tarvitsemiensa palveluiden asiakkaina. Joskus työn rajaaminen tarpeen.

Nuoria tavoitellaan käyttäen eri kanavia.

NUORI EI
TARVITSE
PALVELUA /
KIELTÄYTYY

NUORTA EI
TAVOITETA

1. Kuka voi ottaa yhteyttä?

Nuori Nuoren lähipiiri Muu viranomaistaho Kela
Siviilipalvelukeskus Oppilaitokset Puolustusvoimat

2. Miten voi ottaa yhteyttä?

yhteysetsivaan.fi

Etsivä nuorisotyö

Yhteydenotto tehdään kotikunnan etsivään nuorisotyöhön.

Tätä on etsivä nuorisotyö

Etsivän nuorisotyön periaatteita

- » vapaaehtoisuus
- » rinnalla kulkeminen
- » yhdessä, ei puolesta
- » kokonaisvaltaisuus

Etsivä nuorisotyö

Etsivässä nuorisotyössä tuetaan nuoren sisäistä motivaatiota ja itsenäistymistä sekä vahvistetaan kiinnostusta palveluihin ja etenemistä jatkopoluille.

Aina voi olla yhteydessä, jos tulee jotain!

Sain sen koulupaikan. Kiitos kun autoit.

Mitä kuuluu? Onko kaikki mennyt hyvin?

Nuoren kanssa työskennellään viikosta useisiin vuosiin.

Kun nuori saavuttaa tavoitteensa ja asiakkuus päätetään, on nuori silti aina tervetullut takaisin.

Hyvinvointi

Mitä kuuluu?

Voitko hyvin?

Oletko syönyt tänään?

Perhe?
Ystävät?

Tapaamisia ja keskusteluja voidaan käydä kahvin äärellä tai vaikka metsässä kävellen.

Unelmat

Missä olet hyvä?

Mistä unelmoit?

Harrastukset?

Haluatko kokeilla jotain uutta?

Haluatko löytää uusia tyyppisiä elämäsiä?

Mistä innostut?

Toiminta

Mitä huomenna?

Riittääkö rahat?

Tiesitkö työpajoista?

Paperit kunnossa?

Opiskelemaan?

Sairasloma?

Nuori haluaa aloittaa yhteistyön

Tai vaikkapa nuoren kotona!
→ Liikkuva ja joustava työote

Työllä ei ennalta määrättyä kestoja eikä ulkopuolelta määriteltyjä tavoitteita

Tätä on etsivä nuorisotyö

Etsivän nuorisotyön periaatteita

- › vapaaehtoisuus
- › rinnalla kulkeminen
- › yhdessä, ei puolesta
- › kokonaisvaltaisuus

YKSILÖOHJAUS, TUKI & RINNALLAKULKEMINEN

JALKAUTUVA TYÖ

PALVELUIHIN OHJAAMINEN

AIKALISÄTOIMINTA

DIGI- JA SOMEVIESTINTÄ

VERKOSTOYHTEISTYÖ

PIENRYHMÄT

MONIALAINEN TYÖPARITYÖ

OSALLISUUSTYÖ

DIGIPELIHOMMAT

RETKEILY

OPPILAITOS-
TYÖSKENTELY

OHJAAMOTYÖ

LIIKUNNALLISET
MENETELMÄT

NUOTTALEIRIT JA
-VALMENNUKSET

TAPAHTUMAT

VAIKUTTAMISTYÖ

ELÄINAVUSTEISUUS

TAIDE JA LUOVAT
MENETELMÄT

KANSAINVÄLINEN
TOIMINTA

Sosiaalinen vahvistuminen

Itsetuntemus

Itselle tärkeiden asioiden, omien vahvuuksien ja voimavarojen tunnistaminen

"Minä pystyn"

"Olen hyvä"

"Minä osaan"

Sosiaaliset taidot

Luottamusta, rohkeutta ja taitoa toimia toisten ihmisten kanssa

"Osaan toimia toisten kanssa"

"Kerron mielipiteeni"

"Rohkenen pyytää apua"

Opiskelu- ja työvalmiudet

Itselle sopiva polku opintoihin ja työhön, työelämän pelisääntöjen tuntemus

"Hoidan tehtäväni"

"Voin käydä töissä"

"Tiedän, mitä voin opiskella"

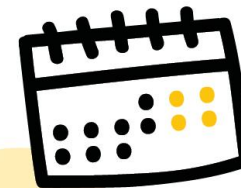

Arjenhallinta

Arjen sujuminen, asuminen, lepo, raha, palveluiden käyttö, päihteiden käytön hallinta

"Asiat sujuvat"

"Huolehdin itsestäni"

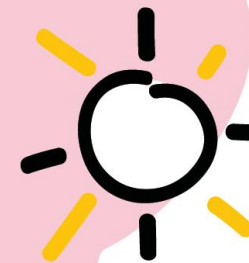
Elämänhallinta

Omat tavoitteet, vaikuttaminen elämän kulkuun, luottamusta selviytyä haasteista

"Voin saavuttaa tavoitteitani"

"Selviän haasteista"

"Olen suunnitellut elämäni eteenpäin"

SOSIAALINEN VAHVISTAMINEN - työn ydin

Tavoitteet

1. vahvistaa itsetuntemusta
2. parantaa sosiaalisia taitoja ja luottamusta toisiin
3. edistää arjenhallintaa
4. antaa valmiuksia opiskeluun ja työhön
5. lisätä mahdollisuuksia vaikuttaa oman elämän kulkuun ja luottamusta, että selviytyy haasteista

Sosiaalinen vahvistaminen

Sosiaalinen vahvistaminen on keskeisten elämäntaitojen kehittämistä.

Sosiaalisen vahvistamisen ydin

kuulluksi tuleminen

luottamus

arvostuksen saaminen

myönteiset kokemukset

yhteisöllisyys

keskustelu

rohkeisuus

turvallinen ilmapiiri

uudet näkökulmat

luovat menetelmät

yhdessä tekeminen

into

Ihminen ihmiselle

Kohtaaminen

Rinnalla kulkeminen

Yhdessä tekeminen

KONEHUONE

Mitä etsivässä nuorisotyössä tapahtuu?

 577 etsivää

 246 organisaatiota

etsiviä liki jokaisessa
manner-Suomen kunnassa

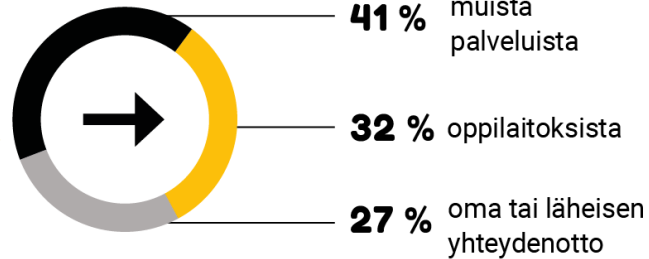
Etsivä nuorisotyö

2022

Nuoria etsivän nuorisotyön ohjauksessa

20 450

Ohjautuminen etsivään nuorisotyöhön

Ikäjakauma

Tyypillinen elämäntilanne

- työtön
- opiskelija (keskeytymisvaarassa / keskeyttänyt)
- sosiaaliturvan varassa elävä
- palveluiden ulkopuolella

Tavoitteina nuorten kanssa

Siirtymien sujuvoittaminen

66 %

pääsy tarpeellisiin palveluihin

Sosiaalinen vahvistuminen

61 %

arjenhallinnan parantuminen

Osallisuuden vahvistuminen

54 %

osallisuus omassa elämässä

Nuorten kokemia edistysaskeleita

- 79 %** arjen taidoissa
- 79 %** opiskelu- ja työelämävalmiuksissa
- 78 %** elämänhallinnassa

Nuorten polut muihin palveluihin

- toimeentuloon liittyvät palvelut
- asumiseen liittyvät palvelut
- mielenterveyspalvelut

Nuorten ohjauksia koulutukseen ja työhön*

4861 koulutukseen

3341 työpajoille, työkokeiluun ja palkkatyöhön

muista palveluista mm.

- 12 %** sosiaali- ja terveystalv.
- 10 %** muualta nuorisotyöstä
- 6 %** Puolustusvoimista
- 6 %** työllisyyspalveluista

tavoitteina myös mm.

- 55 %** parempi itsetuntemus
- 40 %** vahvemmat lähiyhteisöt
- 39 %** siirtymä koulutukseen
- 26 %** siirtymä työmarkkinoille
- ...
- 18 %** asunnon saaminen

yleisimmät ohjaustoimet

- 46 %** sote- &/ Kelan palveluihin
- 24 %** opiskeluun liittyen
- 24 %** työelämään liittyen
- 20 %** nuorisotyölliseen tai liikunnalliseen toimintaan
- ...
- 11 %** asumiseen liittyviin palveluihin

*Nuori on voitu ohjata työskentelyn aikana useampaan paikkaan.

Lähteet: OKM/AVI: Valtakunnallinen etsivän nuorisotyön kysely 2022, Into: Etsivän nuorisotyön Sovari 2022.

Näissä nuoret kertovat saaneensa etsiviltä tukea

2022

Keskustelutuki

1.

Virastoasiointi

2.

Opiskelu

3.

Mielenterveys

4.

Palveluihin pääseminen

5.

Työnhaku

6.

Raha-asiat

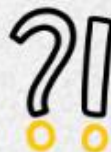
7.

Yksinäisyys

8.

Kriisi tai vaikea elämäntilanne

9.

Ihmissuhteet

10.

Asuminen

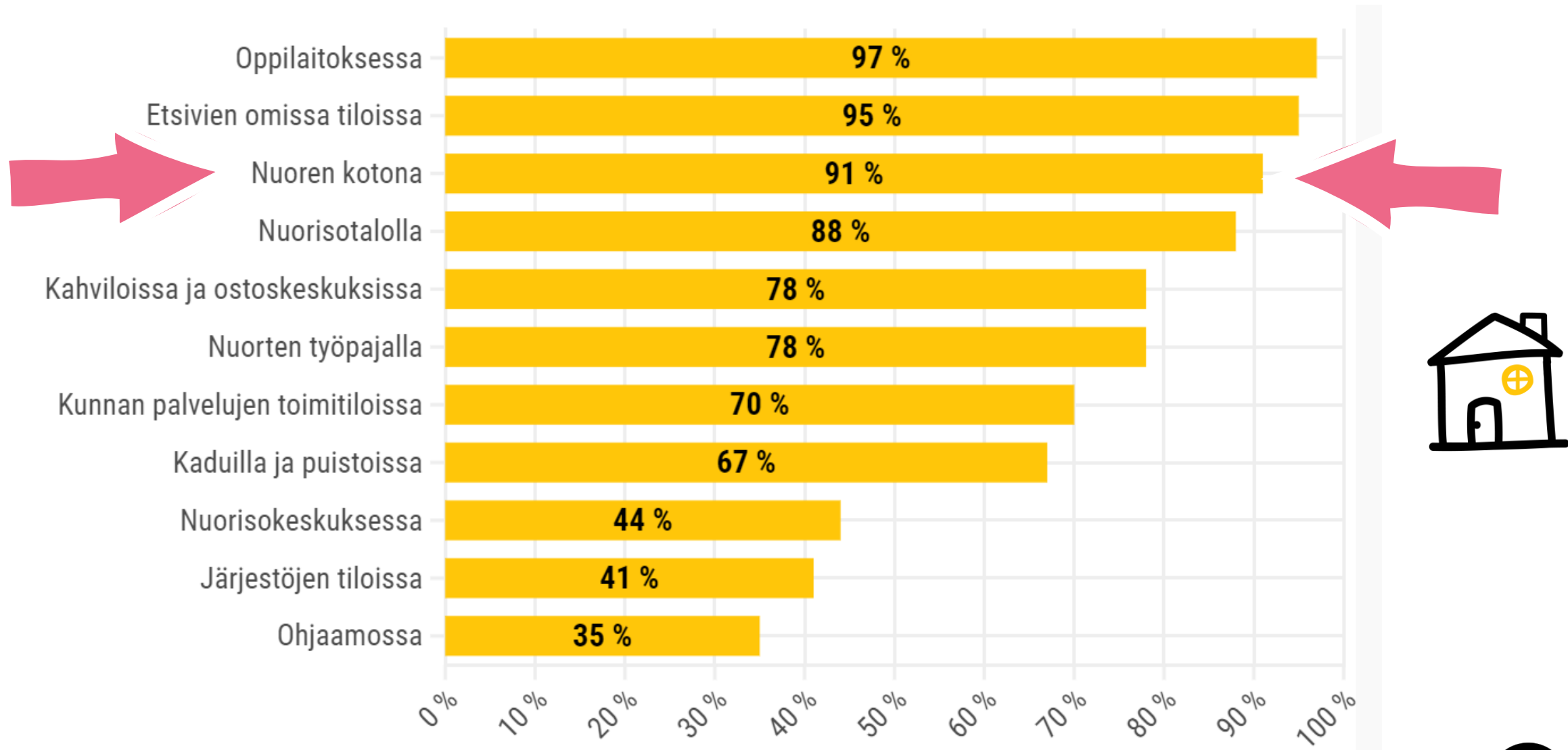
11.

"Olen saanut
ihmimillistä tukea ja
käytännön apua
moniin asioihin."

#etsivänuorisotyö

MISSÄ TOIMINTAYMPÄRISTÖISSÄ ETSIVÄ NUORISOTYÖ KOHTAA NUORIA

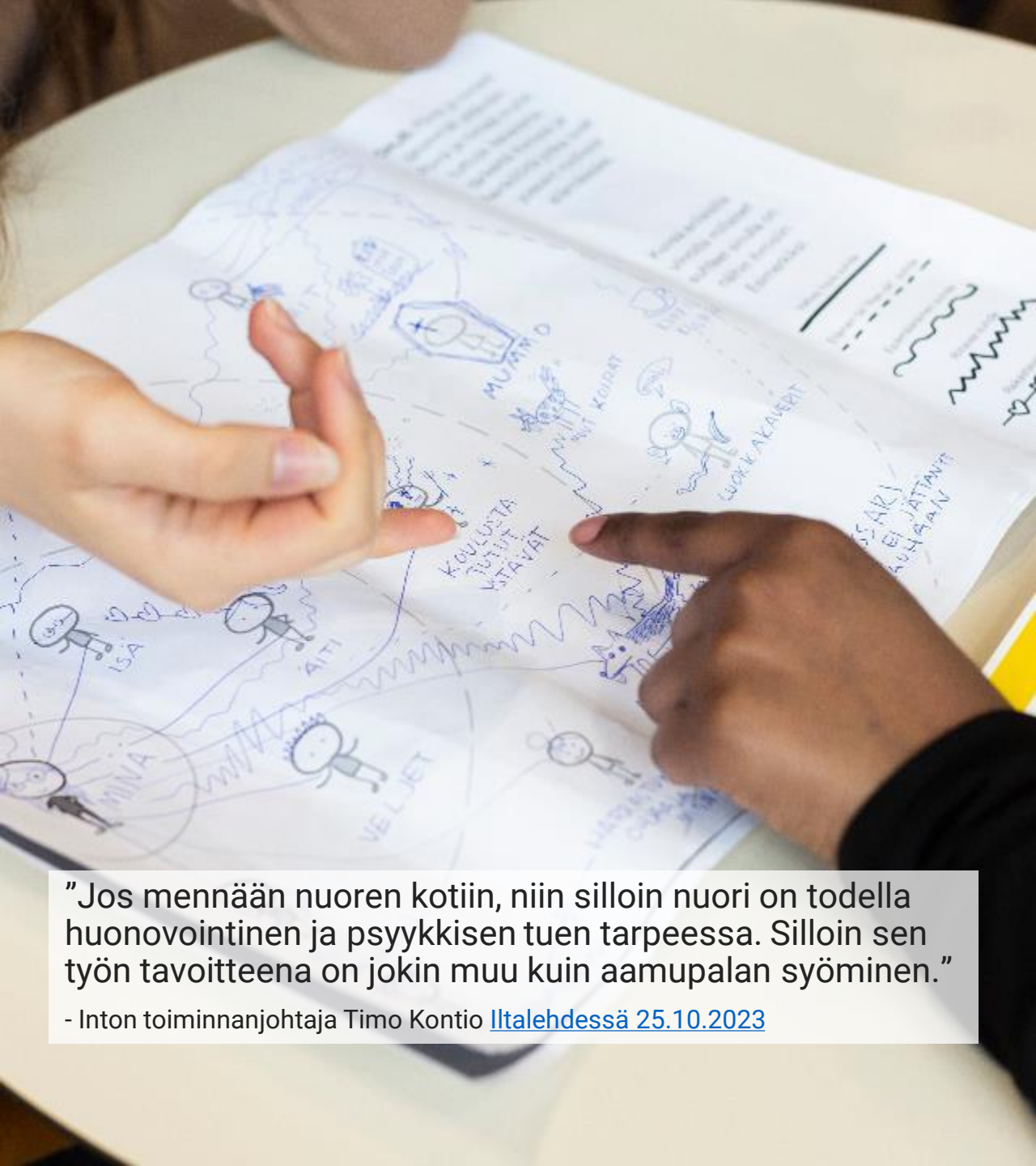

Lähde: Etsivän nuorisotyön valtakunnallinen kysely, Aluehallintovirasto / nuorisotilastot.fi

%:a etsivää nuorisotyötä tekevästä organisaatioista vuonna 2022 (n=238)

Etsivä nuorisotyö & nuoren koti

”Jos mennään nuoren kotiin, niin silloin nuori on todella huonovointinen ja psyykkisen tuen tarpeessa. Silloin sen työn tavoitteena on jokin muu kuin aamupalan syöminen.”

- Inton toiminnanjohtaja Timo Kontio [Iltalehdessä 25.10.2023](#)

- **Useimmat etsivän nuorisotyön organisaatiot tehneet tietoisin valinnan: etsivät menevät tarvittaessa nuoren luo kotiin.**
  - Yleisesti ottaen ”kotiin vietävän työn” koetaan sulautuneen luontevasti osaksi etsivän nuorisotyön muita toimintamalleja.
  - Muutama organisaatio päättänyt toisin. Etenkin pienissä kunnissa rajauksen syynä henkilöresurssi: kunnan ainoa, työpariton etsivä joutuisi menemään nuorten kotiin yksin, mitä ei pidetä toivottavana.
  - Se, tavoittelevatko etsivät vastaanottamiensa yhteydenottopyyntöjen pohjalta uusia, heille vielä tuntemattomia nuoria käymällä kutsumattomana kotiovella (mikäli mikään muu tapa ei tuota yhteyttä), vaihtelee kunnittain. Mikäli ovelle mennään, sitä edeltää aina tavoitteluprosessi ja viestit siitä, milloin oltaisiin tulossa.
- **Tarve kotityöskentelylle voi herätä esimerkiksi:**
  - kun nuorella on vaikeuksia poistua kotoaan ja tulla muualle tapaamiseen (joskus kotikäynti esim. digikontaktia seuraava askel).
  - kun nuoren elämässä on asioita, joita voidaan hoitaa parhaiten hänen kotoaan käsin / siellä pistäytymällä.
  - kun puhutaan yksityisluonteisista teemoista tai tavataan myös nuoren läheisiä.
  - kun nuori haluaa esitellä kotiolojaan etsivälle.

Nuoren koti työympäristönä

Miksi? 3 väitettä:

Koti lähentää!

Koti puhuu!

Koti kantaa!

Koti lähentää!

KOTIKÄYNNIT YKSI TAPA TOTEUTTAA TYÖMUODON SEKÄ SOSIAALISEN VAHVISTAMISEN KESKEISIMPIÄ ARVOJA JA TOIMINTAPERIAATTEITA:

- **"Kynnyksettömyys"**: voidaan joskus saavuttaa vain, jos nuoria kohtaavilla työntekijöillä on valmius astua itse kynnysten yli!
- **"Ihminen ihmiselle"**: toisen ihmisen omassa valtakunnassa asiantuntija- tai muu ammattilaisnaamari voi (ja saa!) rapista pois kasvoja ja keskusteluja kangistamasta.
- **"Kokonaisvaltaisuus"**: koti voi avata ja laajentaa työtä nuoren kanssa uusiin suuntiin – ja tavalla, jota muut, arjenhallinnan ja elämänhallinnan aidosta tunteesta kauemmaksi jäävät konstit eivät pysty jäljittelemään.
- **"Nuorilähtöisyys", "luottamuksellisuus", "rinnalla kulkeminen"**: yhteisten hetkien jakaminen nuoren kodissa tarjoaa väylän rakentaa keskinäistä luottamusta – ja viedä nuoren sosiaalisen vahvistumisen edellyttämää ammatillista suhdetta sellaisille jaetuille aaltopituuksille, joiden saavuttaminen muuten voisi olla vaikeaa (ellei mahdotonta).

Kotikäynti
välittämisen
signaalina

Koti yhteisen
ihmettelyn
alustana

Missä asioissa ja millaista tukea nuori itseasiassa tarvitsee?

Miten tavoitteet ja arjen askelmerkit kannattaa asetella, jotta ne olisivat nuoren todellisuudessa kiinni?

Koti puhuu!

- **Oli koti tyhjä tai täpötäysi, se kertoo yleensä aina osuvasti nuoren elämästä** (joskus enemmän kuin nuori itse sillä hetkellä kykenee).
  - Jo ovenavausta seuraavasta ensituoksusta ammattilainen saattaa aistia jotain siitä missä mennään.
  - Vakavat mielenterveysongelmat, arjenhallinnan vaikeudet, ihmissuhteiden syhmyrät, turvattomuuden tunteet, äärimmäinen köyhyys ja merkittävä osattomuus eivät yleensä voi olla tulematta kodissa jotenkin näkyviksi
    - ja juuri näihin haluamme tukea ja ohjausta tarjota!
- **Nuoren oman maailman ja ulkomaailman rajat sekä niiden välinen liikenne**, ihmisten ja objektien virtaukset – ja ennen kaikkea nuoren suhde niihin – erityisen huomion kohteena:
  - **Liikenne ulkopuolelta sisään**, esim.
    - **postit, mahdolliset laskut ja karhukirjeet:** jääkaapin ovesa, yhä lattialla, vaiko ehkä avaamattomina kasoissa?
    - **henkilöt:** kuka ovesta kulkee mitenkään, kellä avain, kuka ehkä tulee kutsumatta - vai tuleeeko koskaan kukaan muu?
    - **mielikuvat:** missä ja minkälaisien ihmisten keskuudessa nuori kokee asuvansa?
    - **valo:** miten ikkunat ja verhot rajaavat sisä-/ulkopuolta?
  - **Liikenne sisäpuolelta ulos**, esim.
    - **nuori itse:** käykö uloslähteminen miten (ja mihin aikaan)?
    - **jäte:** kulkeutuvatko roskat ja tarpeettomaksi käyneet asiat ulos roskakatokseen - vai onko niitä varten kehittynyt toisenlainen ratkaisu?
    - **vieraat:** poistuvatko asunnosta nuoren toiveen mukaisesti?

Koti kantaa!

- **Kun tavoitteena osattomuutta kokevan nuoren osallisuuden vahvistuminen**
  - tarpeen pienet, nuoren jokapäiväiseen arkeen ja elämismaailmaan ankkuroituneet jutut, taidot ja askeleet
  - joista monesti myös seuraa konkreettisesti havaittavia muutoksia ja tuloksia ympäristöön.
- **Kodissa vieraileminen voi tehdä siitä nuorelle Paikan**
  - vieras aktivoi katsetta tutuksi ja ehkä itsestään selväksikin jämähtäneeseen kotiin, tuoden uudenlaista tarkastelukulmaa ja uusiksi näkemisen mahdollisuuden.
- **Sosiaalisessa vahvistamisessa tavoitteena aina myös nuoren elämänhallinnan tunteen vahvistuminen:**
  - että elämä virtaa, ulkoa sisään ja sisältä ulos – ja tekee sen tietoisesti asetettuja rajoja kunnioittaen.
  - että nuori tarpeeksi taidokkaana koskenkävijänä ja tukiverkostojaan hyödyntäen luottaa pysyvänsä pinnalla – myös aallokoissa ja virtausten kivikkoisissa kohdissa.
- **Jos nuoren asumisolosuhteet eivät tue edellä mainittuja, työ tuskin kantaa ja saavuttaa tavoitteitaan!**

Nuoren koti työympäristönä

Millä tavoin etsivät toimivat?

Miten toimimme nuoren kotona?

- **Aina nuoren ehdoilla ja tahdon suuntaisesti!** Nuorella oltava mahdollisuus kieltäytyä vierailusta koska tahansa ja menettämättä kasvojaan. Kieltäytymisestä ei koidu sanktioita. Tätä korostettava viestinnässä nuorelle.
- **Arvostava ja kunnioittava ote:** sensitiivisyys nuoren ympäristöä, kotikulttuuria ja siellä vallitsevia sosiaalisia sääntöjä kohtaan ohjenuorina.
- **Malti havaintojen sanoittamisessa ja ympäristön suorassa osoittamisessa.** (Esim. ammattilaisen oma elämäkokemus asumisestaan ja kodeistaan keskustelunavausten työkaluina.)
- **Pitkäjänteistä työtä, ei kotiturismia:** ensisijainen tavoite usein ammattilaisen ja nuoren välisen suhteen vahvistaminen sekä pohjan luominen tulevalle, jossa suuntana kodin ulkopuolinen todellisuus omine tavoitteineen.
  - **Haastaa suorituskeskeisyyden!** Kotiin ei mennä laittamaan asioita kertaheitolla uuteen uskoon.
  - **Tapahtuu laajaa ajallista mahdollisuushorisonttia vasten:** jos nuori esim. oleskellut vuosia kotona, saatetaan tarvita pitkään suhteen rakentamista ja yhteistyötä ammattilaisten kanssa.
- **Kotikäynneillä etsivillä Ei myöskään:** kontrollifunktiota, arviointia, pisteyttämistä, pyrkimystä diagnosoimiseen tai analysoimiseen, läpikäytävää lomaketta tai checklistiä...

Huom!

Etsivässä nuorisotyössä yleensä tärkeää myös tarjota nuorelle hyviä syitä ja tukea kotoa uloslähtemiseen!

Kiitos ja kaunista syksyä!

Miikka Piironen

Kohdennetun nuorisotyön osaamiskeskus,
Into – etsivä nuorisotyö ja työpajatoiminta ry

miikka.piiroinen@intory.fi

p. 050 464 7613

